

Odluka guvernera da se otkupljuju državne obveznice predstavlja događaj bez presedana u novijoj hrvatskoj ekonomskoj povijesti. Ovom odlukom gospodin Boris Vujčić ulazi u povijest hrvatskih nacionalno opredijeljenih ekonomista. O njegovoj odluci pisat će se doktorske disertacije. Moram jasno kazati kako sam šokiran odlukom. Šok je toliko velik da molim čitatelja da mi oporosti na nedovoljnoj preciznosti rasprave. Kratko rečeno to je događaj koji valja povezati sa Stabilizacijskim programom iz 1993. godine. Drugim riječima, trebalo je gotovo dvadeset i sedam godina da Hrvatska narodna banka postane hrvatska i narodna. Fantastično.

Od Stabilizacijskog programa strogo je odvojena monetarna od fiskalne politike. Nije postojala potrebna koordinacija između ovih dviju politika. Posljedično tome, obje su politike bile invalidne. Monetarna politika je živjela u svom svijetu stabilnih cijena. Kretanja u gospodarstvu nisu bili u fokusu njezina interesa. Fiskalna politika je onda, kao i sada, „strigla ovce“ koliko joj je bilo potrebno kako bi trošila koliko želi. Gospodarstvo je umiralo, a građani odlazili u svijet kad im se pružila prilika. Za razliku od politike koja nas je granatirala o svojoj učinkovitosti, Hrvatska naroda banka je šutjela i radila na stabilizaciji cijena kao nužnim preduvjetom održanja fiksnog tečaja kune. Katastrofičari su tu i takvu politiku oštro kritizirali, ali u javnosti se je slušao glas monetaristički opredijeljenih ekonomista.

Trebala nam je pojava koronavirusa da se iznova otvori pitanje monetarne politike i donese ovako dramatično različito rješenje u odnosu na godinama vođenu krutu monetarnu politiku koja snosi dio odgovornosti za pogubna kretanja u gospodarstvu. Međutim, to je moje mišljenje, gospodin Vujčić je očito imao u „ladici“ plan mjera i akcija u slučaju ovako snažnih šokova kao što je to koronavirus. Za razliku od gospodina Vujčića ti i takvi problemi Â nisu mučili našeg premijera Andreja Plenkovića. Vlada je bila potpuno nespremna što je moguće zaključiti putem njezinih nesuvislih komentara. Zadnje izjave premijera Andreja Plenkovića ne djeluju smirujuće.

Tako je koronavirus iznjedrila još jednog odlučnog javnog djelatnika. U pozadini odluke, nadam se, stoji predsjednik Zoran Milanović. To je jako važno, kako bi rekao naš premijer, jer postoji opasnost da krene „tiskara“. To je jasno Vujčiću ali nije jasno hrvatskim političarima. Ovo tim više što je odluka gospodina Vujčića velika pomoć ove vlasti koja je izgubila puno dragocjenog vremena koje je valjalo utrošiti na prave stvari - reforme. Zoran Milanović mora pomoći našem guverneru u slučaju pritiska premijera da se nastavi s otkupom državnih obveznica iznad razini koja osigurava stabilnost tečaja. To je od presudne važnosti. Zato čestitam guverneru na učinjenom. Tim je postupkom pokazao da je moguće vratiti subjektivitet ekonomske politike. Nadam se da će i ostale kolege progovoriti i čestitati gospodinu Borisu Vujčiću.